

Bentiaraq Ottosen
Atassut

UKA 2024/101
14. november 2024

Sillimmasiisarfimmik, assigisaannillu aningaasaateqarfimmik, kalaallinik tamakkiisumik amerlanerussuteqartunilluunniit pigineqartussamik pilersitsinissamut periarfissanik misussuisoqarnissaanut, Kalaallit Nunaata iluani aningaasaliinerulernissaq siunertaralugu, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuineq Inatsisartunut ukioq 2025 aallartinnerani agguanneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napaattoq, Naleraq)

Kalaallit Nunaanni sillimmasiisarfimmik naalakkersuinikkut pilersitsisoqassappat, inuup nammineerluni kiffaangissusaa qaangerlugu ingerlatsisoqalissaaq. Inuk nammineerluni kiffaangissuseqarfigalugu toqqagaraa suna sillimmasiisarfik atussanerlugu, pingaarnerpaaginnarporli sillimmasiisarfiup suut neqeroorutigalugit kiffartuusinermini pitsaasutsini atussaneraa. Tamakkua qulaaniit aqunneqalissappata, Kalaallit Nunaat aningaasaateqarnerulerunnangilaq.

Nunarsuaq tamakkerlugu sillimmasiisarfiit assigiingitsorujussuusinnaapput, amerlanerpaartaallu naalakkersuinikkut attuumassuteqanngitsumik ingerlasuullutik. Tamanna nunami aningaasaqassuseq apeqqutaanerpaasarpoq, sillimmasiinikkut suut pisinermut toqqammaviliisuunersut. Taamaattumik sillimmasiinerit inuup nammineerlutik akisussaaffigigai isumaqarpunga, inuullu nammineerluni ujtartortussaavaa sillimmasiisarfiit suut pitsannerunersut.

Nalunngilarput nunatsinni aningaasat naleerukkiartornerisa malitsigisaanik nunamit annissorneqartartut qanoq annertutiginersut, kisianni isumaqarpunga tamanna nunatta aningaasaqarneranut eqquinerlussinnaangitsoq. Tassami killormut Kalaallit Nunaani sillimmasiisarfimmik pilersitsisoqarpat, aningaasat nikikkunngillat kaaviaalerunaratillu.

Assersuut sillimmasiisarfimmut inuit tamatta pisisarpugut, soorlu illumik pisisimavunga sillimmaserniarlugu – sillimmasiisarfimmut poortukkamik neqeroorutaasumut pisivunga – pisiarigukku sillimmasiisarfiup aningaasat tigugunigit – sillimmasiisarfimmut allamut pisissaaq. Allaanerungaangilaq tamanna aamma aningaaseriviit silarsuaanni. Sillimmasiisarfiit aningaasanik tigusaqartarput, kisiannilu aamma ernianik inuuniuteqarlutik. Taamaammat aningaasat annissorneqartut inuiaqatigiit aningaasaataaniit atornerqarput, tamanna nammineerlutik inuiaqatigiit kiffaangissuseqarfigaat. Qulaaniit aqutsiniarnersuaq nunatsinni pisariaqanngilaq, inuk nammineerluni kiffaangissutsini atorlugu aningaasat sumulluunniit atorsinnaavai.

Suliffeqarfiit nammineerlutik toqqagarisarpaat suna sillimmasiisarfik pitsannerpaanersoq, tamanna nammineerlutik iluminni nalilersortaraat isumaqarpunga namminiussuseqarnerminik aqutsinerusoq. Uagut politikikkut pisussaaffiginngilarput suna sillimmasiisarfik atussaneraat aaliangersussallugu, oqaqqissangali kiffaangissuseqarput.

Soorunalimi Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutaat taakkua siulersuisuunernik aqunneqarput, soq taava aaliangersaaviginiarneqassapat. Taakkua nammineerlutik aamma kiffaangissuseqarput, taamaammat aningaasat sillimmasiinikkut kaaviaarnerulernaviangillat sillimmasiisarfimmik nunatta nammineq pigisaanik pigisaqalerualuarutta. Sillimmasiisarfittut allatuulli aningaasanik annissuissaaq, allaanerungaangilaq.

Erseqqissarusuppara Kalaaleqatit eqqarsartariaqarpusi, nunani aappaluttunik aqutsiffiusuni naalackersuinikkut aqutaasumik sillimmasiisarfimmik peqartut uppersarsinnaavakka. Assersuutigineqarsinnaapput: Kina, Rusland, Iran, Korea Avannarleq. Taakkua oqaatigineqarsinnaapput, naalackersuinikkut imaluuniit kisermaasilluni naalackersuinikkut ingerlatsiffiusuni. Taamaammat una siunnersuut tamakkiisumik itigartitsissutigineqarnissaa isumaqarpunga isumassatsialaasoq.

Atassut partiiuvoq pisortanut sumulluuniit pituttoqqanngitsumik ingerlatsisoq, inuk qitiutillugu politikikkut anguniagaqartoq. Inuit kiffaangissusaanut ataqqinnittoq, inuit tamat nalilittut isigalugit kiffartuusisoq. Qanoq ilinikkulluuniit inuiaqatigiinut tusarnaartoq, aaliangigassanik annertuunik aaliangiisoqassatillugu akisussaassusermik toqqissisimatitsinissamillu katersuutitsinnaasoq.

Una siunnersuut tamakkiisumik itigartinneqarnissaa innersuupparput.